

3. *Кочегарова Л.В.* Медиадидактика как направляющий вектор икт-компетентности педагога / Л.В. Кочегарова // Вестник Московского городского педагогического университета. Серия: информатика и информатизация образования. - 2008. - №15. - С. 88-91
4. *Крузе Б.А.* Мультимедийная компетентность учителя / Б.А. Крузе // Педагогическое образование и наука. – 2009. – № 6. – С. 82-85
5. *Теорія і практика запровадження компетентнісного підходу до навчання історії в школі: Колективна монографія / К.Баханов, С.Баханова, В.Мирошниченко та ін. / За заг. ред. проф. К.Баханова. – Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2012. – 520с.*

В статтє акцентується внимание на структурє и толковании понятия мультимедийная компетентность.

Ключевые слова: мультимедийная компетентность, профессиональная компетентность педагога.

The article focuses on the structure and interpretation of the concept multimedia competence.

Keywords: multimedia competence, professional competence of the teacher.

УДК 37.01/.09

О.О. Панькевич

ВИКОРИСТАННЯ НЕПРЯМОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В СУЧАСНІЙ ОСВІТНІЙ ПАРАДИГМІ ЯК ОПОСЕРЕДКОВАНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ

У статті розглядається поняття непрямого педагогічного управління та його значення у підвищенні продуктивності навчального процесу.

Ключові слова: управління, керівництво, ситуативні маніпуляції, непряме управління.

У традиційній педагогіці в основному застосовуються прямі методи управління, що заключаються у передачі відомостей для успішного виконання навчальної діяльності. Незважаючи на те, що прямі методи управління є конкретними, цілеспрямованими і чіткими, у той же час вони нерідко викликають протест і боротьбу з боку майбутніх фахівців за збереження самостійності своєї особистості. Означене вище пов'язане також з тим, що нерідко означені методи реалізуються шляхом примусу, тобто вимушеному слідуванню студентом певним вказівкам педагога.

Сутність нової освітньої парадигми полягає в переході від традиційної професійної підготовки майбутніх фахівців, що орієнтується на теперішнє та

на «середнього студента», що зміщується вже на майбутнє та безпосередньо на студента як на особистість. Адже, сьогодні суспільство ставить особливо високі вимоги до процесів, що відбуваються в освітньо-педагогічній сфері відносно формування кадрів. У зв'язку з вище зазначеним, процес підготовки майбутніх фахівців в умовах сучасної освітньої парадигми буде більш ефективним, якщо використовувати непряме педагогічне управління, яке ґрунтується на невимушених вказівках/інтелектуальних завданнях педагога, які студенти на рівні підсвідомості сприйматимуть як потребу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання даної проблеми свідчить про необхідність коректування цілей освітньої діяльності та, відповідно, підходів до її досягнення, а саме: одним із пріоритетних завдань сучасної освіти потрібно вважати забезпечення належного рівня підготовки майбутніх фахівців в умовах сучасного освітнього простору вищих навчальних закладів шляхом використання непрямого педагогічного управління, як засобу опосередкованої регуляції продуктивного процесу навчання.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується дана стаття, полягає у вивченні та описанні непрямого педагогічного управління на засадах постнекласичної методології.

Означене вище пов'язане з тим, що в історії розвитку педагогіки України змінювалася мета та зміст навчання наступних поколінь, а разом з тим змінювалися й методи, зв'язок майбутніх фахівців з викладачем, тобто типи (монологічний, діалогічний, полілогічний) викладання та стиль навчання взагалі тощо. Зазначимо, що всі перетворення, які відбуваються в мережі освіти, направлені на покращення процесу підготовки студентської молоді задля успішного існування та розвитку нашої країни.

Варто відмітити, що на відміну від класичного та некласичного підходів (пасивні й активні методи навчання) постнекласичний підхід (інтерактивні) надає можливість розвивати *нелінійне мислення, професійну компетентність* на основі полілогічного зв'язку, *творчість*, щонайменше завжди пов'язана з наявністю проблемної ситуації, із завданнями, які потрібно вирішити шляхом використання непрямого педагогічного управління тощо. Тоді як на основі монологу (при класичному підході) важко розбудити *зацікавленість* до навчальної діяльності, *освоєнню професії* тощо.

У термінологічному полі нашого дослідження слід розмежовувати такі засоби підвищення ефективності навчального процесу у вищих навчальних закладах як непряме педагогічне управління, керівництво, ситуативна маніпуляція та втручання третьої сторони.

З філософської точки зору *управління* – це елемент, функція організованих систем різної природи (біологічних, соціальних, технічних),

що забезпечує збереження їх певної структури. підтримку режиму діяльності, реалізацію програми, цілі діяльності [1,704]. Тобто, управління – це процес необхідних пов'язаних між собою методів навчання, які нададуть змогу забезпечити успіх протікання навчальної діяльності. Сукупність таких дій, які називаються управлінськими функціями і які самі по собі також є окремими процесами, і складає сутність процесу управління.

Керівництво, у свою чергу, – це процес налагодження викладачем міжособистісних стосунків, особистісного впливу, з метою досягнення управлінських цілей задля регуляції навчання. Тобто дефініція «управління» є ширшою, її сутність зводиться до системи дій суб'єкта управління, а у нашому випадку студента, направлених на зміну параметрів середовища і перетворення її на засіб, що управляє.

Сутність **ситуативної маніпуляції** заключається у тому, що викладач змінює/варіює *організаційну ситуацію* таким чином, що майбутні фахівці як суб'єкти управління не можуть не виконати його вимог та інтелектуальних задач. Тобто при використанні даного методу відсутня пряма дія на студента.

Використання третьої сторони виражається у тому, що викладач може змінювати вже безпосередньо *поведінку* студента, підсилюючи або ослаблюючи вплив. Різниця між непрямым управлінням та використанням методу третьої сторони виявляється у тому, що останній реалізується у вимогливій формі, а опосередковане управління виглядає як прохання.

Аналізуючи науково-методичну літературу, під **непрямим педагогічним управлінням** будемо розуміти *засіб, що дозволяє опосередковано впливати на особистість студента(який має вільне право вибору методів та стратегії поведінки), а також регулювати його дії задля досягнення позитивного кінцевого результату*. Уточнимо, успішне досягнення кінцевого результату при непрямому управлінні можливе лише за умови емоційно-позитивного середовища в процесі навчальної діяльності, що дасть змогу викликати у тих, хто навчається відчуття не «примус», а на підсвідомому рівні бажання до саморозвитку та самоактуалізації, що виявляється у *пізнавальній активності*.

У педагогічному словнику **пізнавальна активність** трактується як *діяльнісний стан особистості, що виявляється у наполегливому прагненні до знань, до розумової напруги і прояву вольових зусиль у процесі оволодіння знаннями* [2,14]. Зауважимо, що стан готовності особистості студента завдяки використанню педагогом непрямого управління досягається на підсвідомому рівні майбутніх фахівців як потреба.

Використання непрямого управління також надасть змогу використовувати такі засоби формування і розвитку мислення, як творчі види пізнавальної активності, самостійний пошук рішення тощо. Не менш

важливо й те, що евристичні вказівки через свою узагальненість належать до ширшого класу навчальних дій, ніж вказівки конкретні, а значить вірогідність того, що така вказівка буде дана не по справі мала, і, що головне, сприйматиметься студентами на рівні підсвідомості як потреба.

Варто відзначити, що для успішного використання непрямого педагогічного управління задля регуляції продуктивного процесу навчання необхідно підбирати найефективніші методи та прийоми для забезпечення навчально-виховного процесу *в емоційно-позитивному середовищі*. Наприклад, доцільно використовувати проблемне навчання, яке відрізняється від традиційного організацією навчання шляхом самостійного здобуття знань у процесі розв'язання студентами поставлених викладачем навчальних проблем професійного спрямування. Використання означеного методу надасть змогу розвивати у студентів творче мислення та пізнавальну активність. Викладач опосередковано, шляхом створення сприятливих умов для «творчої атмосфери», за допомогою непрямого впливу збуджує бажання та потребу до самовираження та творення. З позиції активного спілкування стає можливим непряме управління, яке надасть можливість розвинути мотивацію майбутніх фахівців щодо успішності їх навчальних досягнень.

Відтак, для якісного процесу підготовки майбутніх фахівців у сучасній освітній парадигмі доцільно використовувати на основі постнекласичного підходу непряме педагогічне управління, як засіб опосередкованої регуляції продуктивного процесу навчання.

Перспективи подальших розвідок даного дослідження полягають у вивченні та висвітленні інших засобів підвищення ефективності навчального процесу, задля забезпечення належного рівня підготовки студентів у вищих навчальних закладах.

Список використаних джерел

1. *Философский энциклопедический словарь*. – М: Советская энциклопедия, 1983. – 840 с.
2. *Словарь-справочник по педагогике* / Под. ред. Пидкасистого П. И. – Москва: ТЦ Сфера, 2004. – 439с.

В статье рассматривается понятие косвенного педагогического управления и его значение в повышении производительности учебного процесса.

Ключевые слова: *управление, руководство, ситуативные манипуляции, косвенное управление.*

This paper deals with the concept of indirect teaching management and its importance in enhancing the performance of the learning process.